

Jubilantka Oľga Sabolová

Oľga Sabolová (14. 3. 1945), mimoriadna profesorka na Fakulte prírodných a humanitných vied Prešovskej univerzity, kde prednáša dejiny staršej slovenskej literatúry, slovenskú literatúru národného obrodzenia a medzivojnovú literatúru, má rovnako blízko k literatúre ako k jazyku. Stačí nazrieť do jej rozsiahlej bibliografie a zistíme, že sú v nej zastúpené obe zložky. Pravda, literárnych tém je viac, napokon literatúru aj prednáša, ale takmer všetky vychádzajú z úrovne jazyka. Pohybuje sa „medzi literárnou vedou, lingvistickou štylistikou a semiotikou“ – ako znie aj téma jedného z jej početných referátov. V rámci takto vymedzených aktivít sa ocitá v širokom spektre tém a problémov, ktoré spracúva a rieši v diaľkovej od romantizmu (občas ho prekračuje ďaleko dozadu) až po súčasnosť. Stred jej záujmov leží v medzivojnovej próze, pričom dáva prednosť „lyrizujúcej“ prúde (M. Urban, J. C. Hronský, M. Figuli, F. Švantner a i.), pretože diela so „štylistickou dominantou“, ako sme zvykli hovoriť, vychádzajú v ústrety jej vlastnej orientácii. Venuje sa najmä jazyku, štýlu a kompozícii, a tá sa postupne stala – v súvislosti so sémantickou rovinou diela – pre ňu ťažiskovou. Túto problematiku skúma na širšom pláne v knižnej publikácii *Kompozičné a sémantické súvzťažnosti umeleckej prózy* (1999). Vychádza v nej z teórie jazykového znaku a z koncepcie prózy, ako ju formuloval Stanislav Rakús v knihe *Poetika prozaického textu* (1993), postavenej na štyroch princípoch: látka, téma, problém, tvar. O. Sabolová usúvzťažnila oba tieto systémy a dokázala, že Rakúsova koncepcia epického diela dokáže odpovedať na všetky otázky, ktoré súvisia s výskumom prózy na širšom znakovom základe. Svoje teoretické východiská podoprela interpretáciami a analýzami konkrétnych literárnych diel. Analyticko-interpretatívne postupy sa stali pre Sabolovú najpoužívanejšou pracovnou metódou a dosiahla cez ne výrazné úspechy. Pravda, vo svojej výskumnej práci sa neobmedzuje len na interpretácie. Literárne dielo a literatúru vôbec chápe v širšom rozsahu a širšom literárnohistorickom kontexte. Venuje sa aj otázkam prekladu, problematike literárnej vedy ako takej, komparatistike a v súvislosti s vyučovaním literatúry aj didaktike. Otázky spôsobu vyučovania literatúry sú pre ňu, keďže učí už niekoľko desaťročí (od roku 1974 je zároveň lektorkou a prednášateľkou na *Studia Academica Slovaca* a v rokoch 1996 – 97 bola lektorkou slovenského jazyka a literatúry na krakovskej univerzite), podstatné a tento aspekt sa uplatnil v takmer každej jej práci, knižnú publikáciu nevynímajúc. V jej prípade nejde teda o vedu odtrhnutú od praxe. Výskumný proces trvalo spája s pedagogickým pôsobením. Aj jej pričinením dosahovala prešovská Katedra slovenského jazyka a literatúry (teraz Katedra slovakistiky a didaktiky) v minulých rokoch cenné výsledky. Predpokladáme, že tak bude aj v budúcich rokoch (dokladom sú jej grantové projekty), do ktorých jej želáme veľa zdravia a vedeckých úspechov.

Vladimír Petřík